

การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตยของประชาชน
ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*

POLITICAL PARTICIPATION DEVELOPMENT ACCORDING TO DHAMMA
SUPREMACY OF PEOPLE AT HUAY PONG SUB-DISTRICT IN MUANG
DISTRICT OF RAYONG PROVINCE

เอกลักษณ์ สุนทรลักษณ์, อนุภูมิ โขเวชม, ธัชชนันท์ อิศรเดช
Akalack Soontralack, Anubhumi Sowkasem, Thatchanan Issaradet
เทศบาลเมืองมาบตาพุด
Mab Ta Phut Municipality Office
Corresponding Author E-mail: fasg0906@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้ มุ่งศึกษา 1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริต 3. กับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และ 3. นำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสุจริต 3 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ค่าร้อยละเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริต 3 กับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำเสนอเนื้อหาแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริต 3 กับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง 3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสุจริต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีแนวทางในการพัฒนา คือ 1. ด้านกายสุจริต ประชาชนยึดกฎหมายและประพฤติปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด 2. ด้านวจีสุจริตประชาชนมีการประชาสัมพันธ์ทางการเมือง โดยยึดหลักการสื่อสารทางการ

*Received August 11, 2024; Revised September 6, 2024; Accepted September 9, 2024

เมืองอย่างมีหลักการ 3. ด้านมโนสุจริต ประชาชนมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ บทบาทความเป็นพลเมืองของประเทศ

คำสำคัญ: การพัฒนาการมีส่วนร่วม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; หลักสุจริต 3

Abstract

This article aims to study: 1. The level of political participation of the people 2. The relationship between Sucarita 3 principle and the development of political participation of the people of Huai Pong Sub-District. and 3. Present guidelines for developing political participation of the people of Huai Pong Sub-District. according to Sucarita 3 principle, conducted by the mixed research methods. The quantitative research, data were collected from 385 samples with questionnaires and analyzed by the frequency, percentage, mean and standard deviation and the hypothesis was tested by analyzing the relationship between Sucarita 3 principle and the development of people's political participation. The qualitative research and data were collected by In-Depth- Interviewing 9 key informants, analyzed by presenting descriptive content interpretation.

The results of the research were found: 1. The level of political participation of the people of Huai Pong Sub-District, Mueang District, Rayong Province, by overall, was at high level. 2. The relationship between Sucarita 3 principle and the development of political participation of the people of Huai Pong sub-district 3. Development of political participation of the people of Huai Pong Sub-District, by overall, had positive relationship at the moderate level. 3. The guidelines for people's political participation development in accordance with Sucarita 3 principles of the people at Huai Pong Sub-District, Muang District, Rayong Province with the guidelines as follows: 1. Kayasucarits; bodily good conduct, The people adhere to the law and behave in accordance with the law, 2. Vacisucarita, verbal good conduct, The people have political publicity based on the principles of political communication, and 3. Manosucarita, good mental conduct, The people had a sense of duty and role as citizens of the country.

Keywords: Participation Development; Political Participation; Honesty Principle 3

บทนำ

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ให้อำนาจสูงสุดแก่ประชาชน ในประเทศไทย ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกรอบและกติกาในการปกครองที่สำคัญในระบอบนี้คือประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจและมีสิทธิเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน สามารถปกครองตนเองได้ ประชาธิปไตยจึงเป็นการปกครองที่ขับเคลื่อนโดยประชาชน (Turner, 2000) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับระบุรูปแบบการปกครองและประมุขแห่งรัฐว่า ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยสถาบันพระมหากษัตริย์ได้รับการเคารพสักการะอย่างสูงสุดและไม่อาจละเมิดได้ รัฐธรรมนูญยังกำหนดพระราชอำนาจให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นของประชาชน โดยผ่านทางรัฐสภาในด้านนิติบัญญัติ ผ่านทางคณะรัฐมนตรีในด้านบริหาร และผ่านทางศาลในด้านตุลาการ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, 2560) แม้ประเทศต่าง ๆ ที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะมีหลักการพื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน แต่ระดับการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองอาจแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม ระบอบประชาธิปไตยยังคงเป็นรูปแบบการปกครองที่มอบสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนมากกว่าระบอบเผด็จการหรือสังคมนิยม ในประเทศที่มีระบอบเผด็จการหรือสังคมนิยม ผู้นำจะควบคุมสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเข้มงวด และจัดการชีวิตของประชาชนโดยอำนาจรัฐ แต่ในประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตย กฎหมายที่เรียกว่า "รัฐธรรมนูญ" จะถูกใช้เป็นหลักในการรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชน รัฐธรรมนูญถือเป็นกฎหมายสูงสุดและสำคัญที่สุด ไม่มีกฎหมายใดสามารถขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญได้ โดยรัฐธรรมนูญจะระบุขอบเขตอำนาจและหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ รวมถึงที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และกำหนดสิทธิหน้าที่ต่าง ๆ ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (จรรยา สุภาพ, 2515)

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งในฐานะเครื่องมือและเป้าหมาย ในฐานะเครื่องมือ การมีส่วนร่วมของประชาชนคือกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนในการปกครองตนเองอย่างเสรี ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การกำกับดูแล หรือการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร ส่วนการเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญ ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทำให้ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น และช่วยป้องกันการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสม ในฐานะเป้าหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืนในที่สุด การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึงการกระทำ

ใด ๆ ที่ประชาชนทำด้วยความสมัครใจ ไม่ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ หรือจัดการอย่างเป็นระเบียบหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ หรือการบริหารงานของรัฐ หรือการเลือกผู้นำทางการเมือง ไม่ว่าจะในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงมีความสำคัญในทุกขั้นตอน ตั้งแต่กระบวนการ รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไปจนถึงวัฒนธรรมทางการเมือง (สากล พรหมสถิตย์, 2561)

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังคงประสบปัญหาอยู่มาก เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังเกิดความเบื่อหน่ายต่อระบบรัฐสภาที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ปัญหาสำคัญในปัจจุบันคือนักการเมืองหลายคนที่ไม่เข้ามาจากภาคธุรกิจหรือพ่อค้า ซึ่งอาจมีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและกลุ่มพรรคพวก ทำให้ประชาชนไม่เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมและไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองของประเทศ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนละเลยต่อสิทธิและหน้าที่ในการเป็นพลเมือง แม้ประเทศไทยจะปกครองระบอบประชาธิปไตยมายาวนานกว่า 90 ปี การพัฒนาประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนก็ยังไม่สามารถนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงได้ เนื่องจากปัญหาหลายประการ โดยสาเหตุหลักคือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกร ชาวไร่ ชาวนา ซึ่งเป็นกลุ่มพลังการเมืองสำคัญที่ร้อยละ 80 ยังไม่เข้าใจการเมืองการปกครอง ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากระดับการศึกษาที่จำกัด ทำให้ขาดโอกาสในการได้รับความรู้และปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง (ประภัสสร ทองยืนดี, 2558)

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตยของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง และนำหลักสุจริต 3 เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้าร่วมทุกกิจกรรมทางการเมืองเท่าที่ประชาชนทั่วไปจะเข้าถึงและปฏิบัติได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริต 3 กับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง ตามหลักสุจริต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี คือ วิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีจำนวนรวม 15,451 คน กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการสุ่มมาจากประชากรโดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (สุรพล สุยะพรหม, 2553) จำนวน 390 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9 รูปหรือคน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1. ถอดเสียงและบันทึก ทำการถอดเสียงสัมภาษณ์และบันทึกเป็นข้อความ 2. จำแนกประเด็น จัดกลุ่มข้อความจากการสัมภาษณ์ และการจดบันทึกตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3. วิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย 4. สังเคราะห์ข้อมูล รวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย นำเสนอในรูปแบบความเรียง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพรรณนา ใช้อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลและพรรณนาการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น โดยใช้สถิติ เช่น ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สถิติอนุมาน ใช้ทดสอบสมมติฐานและเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรสองกลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) สำหรับตัวแปรตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป หากพบความแตกต่างจะใช้วิธี Least Significant Difference (LSD) เปรียบเทียบรายคู่ การวิเคราะห์คำถามปลายเปิด: ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับบริบท (Context) โดยแจกแจงความถี่ของคำตอบ เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและความเรียง

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเลือกตั้ง	4.46	0.55	มาก
2. ด้านการเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	4.03	0.81	มาก
3. ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน	4.29	0.40	มาก
4. ด้านการติดต่อกับทางราชการ	3.97	0.48	มาก
5. ด้านการเป็นผู้ประท้วง	4.14	0.52	มาก
6. ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง	4.26	0.52	มาก
โดยภาพรวม	4.19	0.26	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านการเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.46$, S.D.= 0.55), ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.40), ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=4.26$, S.D.= 0.52), ด้านการเป็นผู้ประท้วง ($\bar{X}=4.14$, S.D.= 0.52), ด้านการเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.03$, S.D.= 0.81) และด้านการติดต่อกับทางราชการ ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.48) ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริต 3 กับการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริต 3 กับการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาภิบาลของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

	ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริต 3 กับการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง						
	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y
X1	.190*	.221**	.743**	.598**	.326**	.393**	.428**
X2	.950**	.697**	.425**	.503**	.429**	.219**	.387**
X3	.267**	.392**	.132*	.560**	.470**	.588**	.749**
X	.221**	.743**	.598**	.326**	.393**	.428**	.472**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักสุจริต 3 มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.472^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยรวม พบว่า

หลักสุจริต 3 (x) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการเลือกตั้ง (Y1) โดยภาพรวม อยู่ในระดับต่ำ ($r=0.221^{**}$) หลักสุจริต 3 (x) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Y2) โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง ($r=0.743^{**}$) หลักสุจริต 3 (x) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Y3) โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.598^{**}$) หลักสุจริต 3 (x) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการติดต่อกับทางราชการ (Y4) โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.326^{**}$) หลักสุจริต 3 (x) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการเป็นผู้ประท้วง (Y5) โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.393^{**}$) หลักสุจริต 3 (x) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง โดยภาพรวม (Y6) อยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.428^{**}$)

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตยของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสุจริต 3พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตยของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสุจริต 3 มีแนวทางดังนี้ ด้านกายสุจริต (พฤติกรรม) การแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างของความโปร่งใส ซื่อสัตย์ และยุติธรรมในทุกสถานการณ์ ประชาชนต้องเตรียมตัวและปฏิบัติตามกฎหมายในการเลือกตั้ง รณรงค์อย่างถูกต้อง และแสดงบทบาทในชุมชนอย่างเป็นกลาง การติดต่อบุคลากร และการประท้วงต้องทำตามข้อกฎหมาย และประพฤติตนโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น

วจีสุจริต (คำพูด) การใช้คำพูดที่ตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบในการสื่อสาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในทุกการพูดคุยและการสื่อสาร ในการเลือกตั้งและการรณรงค์ ควรให้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นธรรม ติดต่อบุคลากรเมื่อพบปัญหา และสื่อสารในชุมชนด้วยความถูกต้องและเป็นกลาง ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการให้

ความรู้และคำแนะนำที่เหมาะสม มโนสุจริต (ความคิด) การคิดและเจตนาที่มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ และยุติธรรม ซึ่งสะท้อนถึงความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ประชาชนต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย มีอุดมการณ์ต่อการปกครองที่ดี และเข้าใจการทำงานของรัฐบาล รวมถึงการประวัตรของประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จากการศึกษาค้นคว้า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลห้วยโป่งอยู่ในระดับมาก ซึ่งบ่งชี้ว่าประชาชนมีความสนใจและตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการเลือกตัวแทนที่สามารถสะท้อนความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ เช่น ปัญหาปากท้องและความเป็นอยู่ทั่วไป ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของพระมหาดรณรงค์ ธรรมเมธี (ศรีพันธุ์ลม) (2564) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนในชุมชนดังกล่าวก็มีการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดเช่นกัน เช่นเดียวกับงานของ ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ (2563) เรื่อง การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การเสริมสร้างความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ต่างๆ อยู่ในระดับสูง อันแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองที่เป็นพื้นฐานของประชาธิปไตย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริต 3 กับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า หลักสุจริต 3 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งบ่งบอกว่าหลักการของสุจริต 3 เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของพระมหาพรหมชา ธรรมหาโส (2564) เรื่อง สุจริตธรรมในฐานะเครื่องมือป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยปัจจุบัน พบว่า ที่ชี้ให้เห็นว่าความซื่อสัตย์ สุจริต และความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นคุณสมบัติที่ประชาชนคาดหวังจากนักการเมือง และเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปกครองของนักการเมือง

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามหลักสัจจรีต 3 พบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลห้วยโป่งตามหลักสัจจรีต 3 อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลห้วยโป่งนั้นได้รับการพัฒนาผ่านการเลือกตั้งและการเสริมสร้างความเข้าใจทางการเมืองเป็นสำคัญ โดยมีหลักสัจจรีต 3 เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมที่ยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรมซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการทางการเมืองอย่างซื่อสัตย์และสุจริต หลักสัจจรีตธรรมถือเป็นรากฐานของความคิดทุกประการ หากบุคคลใดมีหลักสัจจรีตธรรมในใจ จะส่งผลให้การดำเนินชีวิตทางการเมืองสะอาดทั้งทางกาย วาจา และใจ งานวิจัยของพระมหาสมคิด สมปนโน (2564) เรื่อง การนำหลักสัจจรีตมาพัฒนาศักยภาพของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า การนำหลักสัจจรีตธรรมมาพัฒนาศักยภาพของนักการเมือง โดยเฉพาะการปฏิบัติตนตามหลักกายสุจริต วจีสัจจรีต และมโนสุจริต ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเมืองที่มั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากภาพที่ 1 การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตยของประชาชนตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ตามหลักสัจจรีต 3 ช่วยเสริมสร้าง

กระบวนการเลือกตั้งที่โปร่งใสและยุติธรรม แต่ยังช่วยให้ประชาชนมีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริงได้ สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ ดังนี้

1. ด้านการเลือกตั้ง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักสุจริต 3 ประชาชนที่มีความใส่ใจในการเลือกตั้งจะตรวจสอบข้อมูลและคุณสมบัติของผู้สมัครอย่างรอบคอบก่อนลงคะแนนเสียง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปตามหลักการที่โปร่งใสและซื่อสัตย์ นอกจากนี้ การพูดคุยและปรึกษาหารือกับคนใกล้ชิดก็เป็นการสร้างการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งสะท้อนถึงความรับผิดชอบในการเลือกตัวแทนที่มีความสามารถและคุณธรรม

2. ด้านการเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักสุจริต 3 การรณรงค์เชิญชวนให้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องยึดมั่นในอุดมการณ์และหลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การสื่อสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่เน้นความซื่อสัตย์และความถูกต้องช่วยให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่เชื่อถือได้ และมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักสุจริต 3 การส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนตื่นตัวในการเลือกตั้ง รวมถึงการประสานงานกับกรรมการหน่วยเลือกตั้งและสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นการสร้างสรรค์กระบวนการเลือกตั้งที่โปร่งใสและยุติธรรม โดยการรับฟังความคิดเห็นจากคนในชุมชนช่วยให้การเลือกตั้งสะท้อนความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

4. ด้านการติดต่อกับทางราชการ การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักสุจริต 3 การติดต่อและสื่อสารกับหน่วยงานราชการเกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างมีระเบียบและมีอุดมการณ์ เป็นการทำให้การเลือกตั้งเป็นไปตามกฎระเบียบและสามารถตรวจสอบได้ การแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นความผิดปกติหรือการละเมิดกฎระเบียบช่วยในการรักษาความโปร่งใสของกระบวนการเลือกตั้ง

5. ด้านการเป็นผู้ประท้วง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักสุจริต 3 การประท้วงหรือเรียกร้องในประเด็นทางการเมืองควรเป็นไปอย่างมีเหตุผลและมีข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริงรองรับ การประท้วงที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมและความถูกต้อง แสดงถึงการแสดงออกที่สอดคล้องกับหลักสุจริต เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่เป็นธรรมและยุติธรรม

6. ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักสุจริต 3 การเป็นสื่อกลางในการสื่อสารข้อมูลการเลือกตั้งต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นกลาง การสนับสนุนข้อมูลที่ช่วยให้การเลือกตั้งเป็นไปตามหลักการที่ยุติธรรม เป็นการปฏิบัติงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและจิตสำนึกในการรักษาความโปร่งใสในการสื่อสารข่าวสาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านการเลือกตั้ง หน่วยงานการเลือกตั้งในพื้นที่ ควรมีนโยบายให้ความรู้บทบาทหน้าที่ของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด
2. หน่วยงานการเลือกตั้งในพื้นที่ ควรมีนโยบายการให้ความรู้แก่ประชาชนถึงหน้าที่บทบาทของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานการเลือกตั้งในพื้นที่ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการไปใช้สิทธิและ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัคร ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้หน่วยงานราชการพึงปฏิบัติต่อประชาชน
2. หน่วยงานการเลือกตั้งในพื้นที่ ควรมีแนวทางการปฏิบัติแก่ประชาชนโดยทั่วไปให้ประชาชนรู้ถึงหน้าที่บทบาทของประชาชนในชุมชนทำได้อย่างไรบ้าง

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการสร้างค่านิยมการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเลือกตั้งในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นไปตามกฎหมายเป็นกลางทางการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- คะนอง วังฝ่ายแก้ว. (2560). *การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักสุจริต 3* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จรรยา สุภาพ. (2515) *หลักรัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ. (2563). *การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาณรงค์ ธมฺเมธิ (ศรีพันธุ์ม). (2564). *การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระมหาสมคิด สมปนโน และคณะ. (2564). การนำหลักสุจริตมาพัฒนาศักยภาพของ
นักการเมืองท้องถิ่น. *วารสารมหาวิทยาลัยปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย*, 3(5), 40-46.
- พระมหาพรหม ธรรมหาโส. (2561). สุจริตธรรมในฐานะเครื่องมือป้องกันการทุจริตคอร์รัป
ชันในสังคมไทย ปัจจุบัน. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2566, จาก [https://www.
mcu.ac.th/article/detail/439](https://www.mcu.ac.th/article/detail/439)
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*.
(หมวด 1) เล่ม 134 ตอนที่ 40. หน้า ก.
- สากล พรหมสถิต. *การมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง*. (งานประชุมวิชาการรัฐ
ประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 7/2561). รัฐประศาสนศาสตร์ไทย 4.0: ประชา
รัฐ นวัตกรรม และความท้าทาย. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2566, จาก
<http://blog.bru.ac.th/wp-content/uploads/bp-attachments/15097>
- สุรพล สุษะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Turner, B. S. (2000). *Contemporary Problems in the Theory of Citizenship. Citizenship and Social Theory*. London: Sage Publications Ltd.